

На гэтым тыдні ў Мінску адбываўся самы сапраўдны арт-выбух. Пачынаючы з аўторка, не было і дня, каб у якім-небудзь музеі ці галерэі не адкрывалася мастацкая выстава таго ці іншага творцы. Мастацтва Беларусі прачнулася пасля каляднай спячкі... Чого толькі вартыя імёны! Аляксандр Ісачоў (у Музеі сучаснага выяўленчага мастацтва), Сяргей Каткоў (У Нацыянальным гістарычным музеі Рэспублікі Беларусь), Уладзімір Цэслер (у галерэі сучаснага мастацтва "Ў")... Так і хочацца звярнуцца да настаўнікаў проста, без лішніх слоў і намёкаў: "Калі ласка, схадзіце! Прывядзіце туды сваіх вучняў! Не пашкадуеце!"

Зрэшты, не абышлося і без сумных навін. 15 студзеня на сорок сёмым годзе спынілася сэрца скульптара Андрэя Капустнікава. Наша газета неаднойчы звярталася да творчасці гэтага вельмі самабытнага, далёкага ад людской марнасці і цалкам паглыбленага ў мастацтва майстра, які ўмеў ствараць сапраўдныя цуды з розных металічных адкідаў тэхналагічнага грамадства. Памятаю, як аднойчы, калі пісаў рэпартаж пра яго выставу "Б/У. Флора і фаўна" ў галерэі "Універсітэт культуры", нібыта сама сабой прыйшла назва — "Іржавыя кветкі чыстага мастацтва". Цяпер, Андрэй, на вашай магіле ляжаць жывыя кветкі... Але іржавыя, вельмі хочацца ў гэта верыць, неўзабаве навечна ўсталяюцца ў беларускіх музеях...

Аднак вернемся да прыемнага. Бадай што самай значнай мастацкай падзеяй тыдня стала адкрыццё IV Міжнароднага фестывалю пейзажу, прысвечанага народнаму мастаку Беларусі Віталю Цвірко, што 19 снежня разгарнуўся ў галерэях "Ракурс" і "Лабірынт" Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі. Арганізатары фестывалю запэўніваюць, што пейзаж — гэта самы папулярны і най-

калекцыя складаецца з 70 твораў вядомых беларускіх жывапісцаў, графікаў, фотамастакоў. Усе падараныя мастацкія работы сёння прадстаўлены на адмысловай выстаўцы-прэзентацыі, якая будзе працаваць да 26 лютага.

Хто з беларускіх мастакоў найбольш здзівіў на тыдні? Магчыма, Уладзімір Цэслер, прадставіўшы ў галерэі сучаснага мастацтва "Ў" праект "Вектарная прастора". Памятаеце словы з вядомай песенькі гурта "Машына часу" пра зменлівы свет: "Пусть лучше он прогнётся под нас"? Дык вось Уладзімір Цэслер заклікаў сваім новым праектам літаральна да адваротнага: прагнуцца пад зменлівы свет, інакш кажучы, уславіць яго пастаянныя рытмы і паўторы ягонай жа зброяй — камп'ютарам. У выніку аматары канцэптуальнага мастацтва, інтэлігентныя, адукаваныя людзі, надзеленыя музыкальнасцю і гумарам (такой бачыць сваю аўдыторыю Цэслер), сёння маюць магчымасць паглядзець 12 чорна-белых абстрактных постэраў, якія, уласна кажучы, і складаюць

Анатоль Концуб. Чайнікі. (Палац мастацтва.)

Студзень. Арт...

У сталіцы адкрыўся новы мастацкі сезон

выставу "Вектарная прастора". "Абвостранае ўспрыманне мастака XXI стагоддзя ўлоўлівае аднастайнае гудзенне трэснутай лямпы дзённага асвятлення, шматразовы паўтор модульнай ячэйкі архітэктуры тыпавага будаўніцтва, пастаяннае гудзенне высакавольтных ліній электраперадач", — мудрона заўважыла куратар выставы, мастацтвазнаўца Таццяна Бембель і назвала серыю Уладзіміра Цэслера "чорна-белай сюітай". Сам жа мастак на рэпліку аднаго з журналістаў, маўляў, Цэслер быў заўсёды такі яркі і прамяністы, а тут нейкая шэрая манатоннасць, адказаў па-свойму, па-цэслераўску: "Ну вось і прывыкайце да такога. Трэба ж урэшце і памаўчаць. Не вечна ж крычаць..."

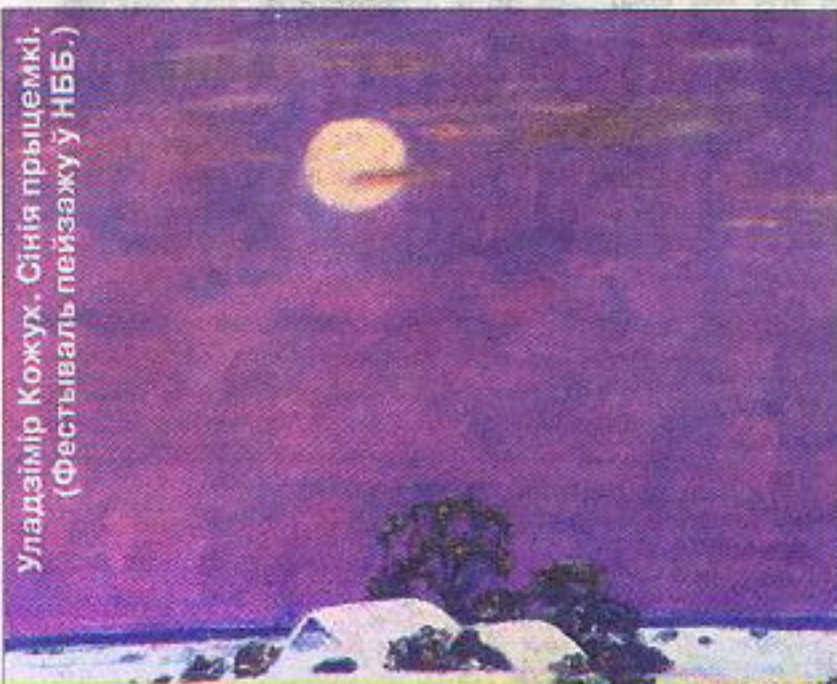
Калі ўжо гаворка пайшла пра камп'ютарнае мастацтва, то нельга абысці і выставу "BigInterPhoto", якая адкрылася на тыдні ў мастацкай галерэі Палаца рэспублікі "Універсітэт культуры". Выстава прымеркавана да 80-годдзя ЗАА "Вілія" і, натуральна, стала своеасаблівай промаакцыяй у падтрымку вядомага акцыянернага таварыства і наогул сучаснага фотамастацтва Беларусі. Як вядома, фотамастакі перажываюць зараз не лепшыя часы. Адзіная іх прафесійная галерэя "Свет фота" на вуліцы Прытыцкага нядаўна загадала доўга жыць...

У экспазіцыі прадстаўлены работы як беларускіх мэтаў (Юрыя Іванова, Андрэя Шчукіна, Міхаіла Маругі, Валерыя Вядрэнкі, Уладзіміра Прыгарніцкага і інш.), так і пачынаючых фатографіў-студэнтаў. "Мэта гэтай выставы, як і ў

Анатоль Концуб. Дыяген. (Палац мастацтва.)

ная Траецкаму касцёлу ў вёсцы Гервяты ў Астравецкім раёне. І я не мог не падысці да аўтара за каментарыем: "Як, напэўна, і многія ў Беларусі, я нядаўна пазнаёміўся з гэтым касцёлам. Прычым, ужо даўно працуючы з архітэктурай,

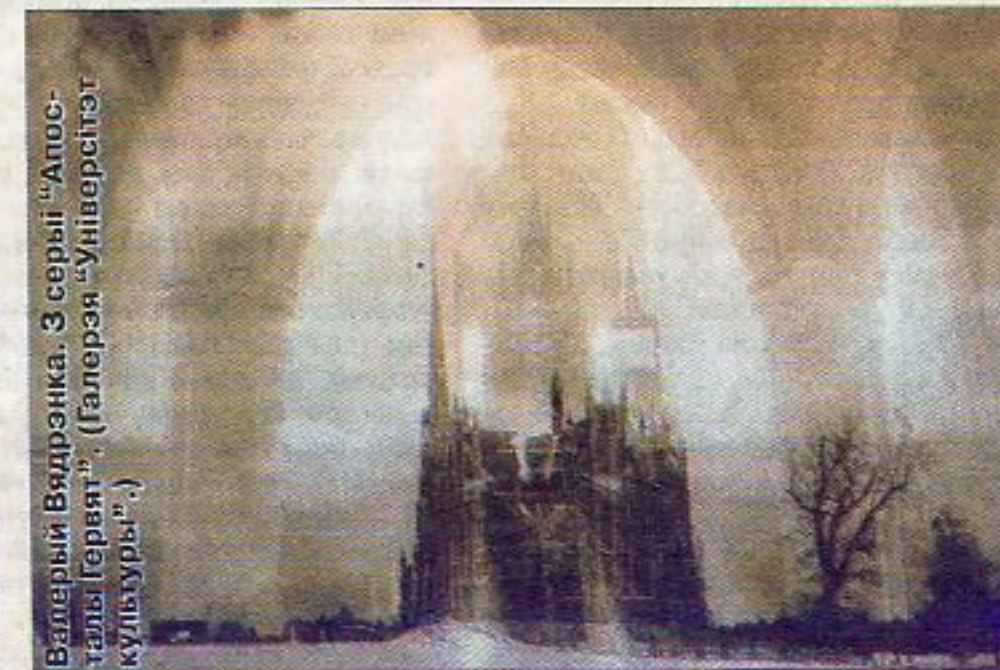
Уладзімір Кожух. Сінія прыцемкі. (Фестываль пейзажу ў НББ.)

принцыпе любой мастацкай выставы, заключаецца ў тым, каб і аўтар убачыў свае работы, і глядач змог іх ацаніць. А

чым яна прынцыпова адрозніваецца ад іншых, дык толькі тым, што тут прадстаўлены фотаработы ў вялікім фармаце. Таму яна і называецца "BigInterPhoto". Інакш кажучы, вялікае інтэр'ернае фота. Гэта — невыпадкова. І ў Маскве, і ў далёкім замежжы фотамастакі ўсё часцей і часцей імкнуцца працаваць у як мага большым фармаце, што сведчыць і пра апаратуру лепшую, і пра прафесійны ўзровень творцы. І вось наша кампанія "Вілія" імкнецца прасоўваць адпаведныя паслугі — друкаванне не аматарскіх фотаздымкаў для хатніх альбомаў, а

менавіта прафесійных твораў мастакоў, афарміцеляў, піяршчыкаў і г.д., — адзначыў куратар выставы "BigInterPhoto", начальнік фотаэкспрэсцэнтра лічбавых і дызайнерскіх паслуг кампаніі "Вілія", член Беларускага саюза дызайнераў і грамадскага аб'яднання "Фотамастакства" Яўген Залужны.

Блукаючы з нашым фотакарэспандэнтам па галерэйных залах, я не мог не заўважыць яго раўнівыя позіркі на тыя ці іншыя творы, і гэта для мяне стала абсалютным знакам таго, што выстава ўдалася. Мне ж асабліва цікавай падалася серыя Валерыя Вядрэнка "Апосталы Гervят", прысвечана

Валерый Вядрэнка. З серыі "Апосталы Гervят". (Галерэя "Універсітэт культуры".)

вывучаючы архітэктурную спадчыну Беларусі, я думаў, што ўжо дасканала ведаў нашу краіну ў гэтым сэнсе. Але калі я два гады назад патрапіў у Гervят, я зразумеў, што Беларусь можна адкрываць бясконца. І, на мой погляд, Траецкі касцёл у Гervятах, нягледзячы на сваю маладосць (яму толькі сто гадоў), — гэта сапраўдная жамчужына культавай архітэктуры Беларусі. Людзі, якія прыязджаюць з-за мяжы, проста не вераць сваім вачам: адкуль, як у Беларусі такое магло з'явіцца? І адпаведна на мяне ён зрабіў неймавернае ўражанне... Па-першае, ён неверагодна прыгожы. Па-другое, гэта адзін з нямногіх узораў аўтарскай архітэктуры (аўтар — Альшэлоўскі). І, што цікава, ён асабліва пабудаваны. Бо звычайна каласальныя збудаванні крышку адыходзяць ад праекта (грошай не хапіла, матэрыялаў не хапіла і г.д.). А тут усё настолькі выцягнута, касцёл настолькі ўпісаны ў прастору, што проста здзіўляешся. Калі раптам, не дай Бог, ён адтуль знікне, то знікне ўсё... Я працягваю шукаць яго вобраз. У мяне такое адчуванне, што я не закрыў гэтую тэму. Я хачу працаваць над Гervятамі і далей. Бо, ведаеце, у сённяшнім свеце вельмі размыты каштоўнасці і наогул ужо ніхто і не разумее, ці гэта прыгажосць за грошы, ці ад душы, але вось калі трапляеш у Гervят, стаіш перад гэтым касцёлам, то ўсе гэтыя пытанні здымаюцца. Ты разумееш, што дабро — гэта дабро, зло — гэта зло, пачварнае — гэта пачварнае, а прыгажосць — гэта прыгажосць".

Нарэшце, 20 студзеня ў Рэспубліканскай мастацкай галерэі "Палац мастацтва" пачалі працаваць выставы адразу чатырох мастакоў: "грунтоўнага" і "непахіснага", як само беларускае мастацтва, Аляксея Зінчука, "сонечнага" шматграннага бабруйчаніна (плённа працуе як у жывапісе, так і ў кераміцы) Анатоля Концуба, перакананага і праўдзівага "станкавіста" Алега Маціевіча і "міфалагічнай" Раісы Сіплевіч (Пацінкі). Вернісаж ператварыўся ў сапраўднае свята, вялікі, калектыўны жэст перамогі прыгожага і чыстага над будзённым і брудным, трыумф вечнага ў кароткім студзені...

Пра кожнага з гэтых мастакоў можна было б напісаць шмат, і, мяркую, мы яшчэ вернемся да гэтай тэмы. А пакуль скончым гэтыя нататкі незабыўнымі словамі першага намесніка старшыні Беларускага саюза мастакоў Рыгора Сітніцы, прамоўленымі ім на вернісажы: "Пра мастацтва не кажуць: яно жаночае, яно мужчынскае... Гэта — мастацтва. Яно альбо ёсць, альбо яго няма. Калі яго няма, пра яго можна казаць таксама шмат, робячы выгляд. А калі яно ёсць, то трэба не рабіць выгляд, а казаць і радавацца: яно ёсць, яно навідавоку, даказваць гэта нікому не трэба. І калі мы кажам, што недзе ў свеце ёсць выдатны жывапіс, то я лёгка магу сказаць, што ў нас ён не горшы".

Мікола ЧЭМЕР.
Фота Алега ІГНАТОВІЧА.

больш зразумелы шырокаму колу глядачоў мастацкі жанр, які, нягледзячы на дастаткова хуткае распаўсюджанне новых форм мастацтва, заняў трывалыя пазіцыі не толькі ў жывапісе, графіцы і акварэлі, але і ў фота- і тэхна-арце. Гэта якраз той жанр, які найбольш дакладна перадае багаты ўнутраны свет мастатка, яго адносіны да радзімы.

Сёлета, як і ў папярэднія гады, калі прапінскай фестывалю быў Музей сучаснага выяўленчага мастацтва, ёсць на што паглядзець і ёсць чаму здзівіцца. Асабіста мяне, напрыклад, найбольш уразіла серыя Віктара Ціханава, але мяркую, што не застануцца без глядацкай увагі і работы Уладзіміра Кожуха, Ягора Батальёнка, Юрыя Гаўрына, Аляксандра Забаўчыка, Уладзіміра Качана, Вячаслава Паўлаўца ды яшчэ шмат-шмат каго. Адкрываючы фестываль, яго нязменны куратар, загадчык галерэйна-выставачнага аддзела Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі, старшыня ГА "Міжнародная гільдыя жывапісцаў" Фёдар Ястраб, у прыватнасці, адзначыў: "Мы стараемся кожны год прадставіць самыя цікавыя пейзажы, прытым пашыраючы палітру магчымасцей пейзажу як жанру, паказваючы гэты жанр не толькі дэмакратычным, але і магчымым для раскаваных, сур'ёзных эксперыментаў. Кожны новы фестываль з'яўляецца новым этапам, новым полем, дзе развіваецца мастацтва, дзе ўжо новыя і новыя мастакі эксперыментуюць, штосьці шукаюць, але ўсё-такі абаліраючыся на вялікія здабыткі сваіх папярэднікаў. Заўважайце геніяў ужо сёння". Цытата не вымагае каментарыяў.

І ўжо літаральна праз дзень, 21 студзеня, у НББ адбылася яшчэ адна неардынарная падзея, непасрэдна звязаная з асобай Фёдара Ястраба. Міжнародная гільдыя жывапісцаў, якую ён узначальвае, перадала ў дар галоўнай кніжнай скарбніцы краіны багатую калекцыю мастацкіх твораў сяброў аб'яднання, разлічваючы на тое, што гэтая калекцыя дазволіць эстэтычна аздобіць інтэр'еры чытальных залаў. Менавіта іх афармленне стане другім этапам мастацкага рашэння ўнутранай прасторы Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі. Калекцыя сучаснага жывапісу дапоўніць мастацкія пано, рэльефы, габелены, якія ўжо сталі арганічнай часткай Атрыуму і каліцавых калідораў. Да слова, мастацкая

Дзмітрый Сурыновіч. Без назвы. (Фестываль пейзажу ў НББ.)

